

Pernille Hansen, Nina Gram Garmann & Hanne Gram Simonsen

”Hva gjør et ord lett å lære? Effektene av ordklasse, frekvens og billedlighet på tidlig ordforråd hos norske barn”

Pernille Hansen¹, Nina Gram Garmann² & Hanne Gram Simonsen¹

¹Universitetet i Oslo ²Høgskolen i Oslo og Akershus

En rekke faktorer synes å påvirke tilegnelse av ord hos små barn. I denne studien ser vi nærmere på tre av dem: ordklasse, frekvens og billedlighet. Studier fra en rekke ulike språk har dokumentert at barn lærer substantiv før verb (Gentner, 1982; Caselli mfl., 1995; Fenson mfl., 1994; Garmann mfl., under arbeid; Bird mfl., 2001; Bleses mfl., 2008). Ords bruksfrekvens har vist seg å ha en effekt innen hver ordklasse (Goodman mfl., 2008). Billedlighet dreier seg om hvor lett et ord framkaller en forestilling (Paivio mfl., 1968), og har vist seg å kunne gjøre rede for tidlig leksikalsk utvikling innenfor flere språk (Ma mfl., 2009; McDonough mfl., 2011).

Ordforrådet (tekstlab.uio.no/ordforradet/) er en ny database over en rekke psykolingvistiske variabler, blant annet frekvens og billedlighet, for 1650 norske substantiv, verb og adjektiv (Lind mfl., 2013). Orda stammer fra ulike kartleggingsverktøy, deriblant den norske adaptasjonen av MB-CDI. I denne studien analyserer vi resultatene fra den norske CDI-studien (Kristoffersen og Simonsen, 2012) og undersøker hvor godt ordklasse, bruksfrekvens og billedlighet kan gjøre rede for tidlige ordforråd hos norske barn. Vi anser et ord som lært når det er krysset av for "sier" i halvparten av skjemaene for et månedstrinn (Ma mfl., 2009), og stiller følgende tre forskningsspørsmål:

1. Lærer norske barn substantiv før verb, og verb før adjektiv?
2. Lærer norske barn høybilledlige ord før mindre billedlige ord?
3. Lærer norske barn frekvente ord innenfor hver ordklasse før lavfrekvente ord? Kan frekvens gjøre rede for ytterligere variasjon i en analyse av billedlighet?